

Articolul 4 si consultarile în cadrul NATO

La 24 februarie 2022, Bulgaria, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România si Slovenia, membre ale Organizatiei Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), au cerut, pe fondul incursiunii forțelor militare ruse în teritoriul national al Ucrainei, invocarea Articolului 4 din Tratatul Atlanticului de Nord, potrivit AFP, EFE si Reuters.

Tratatul Atlanticului de Nord, semnat la Washington, la 4 aprilie 1949, reprezinta documentul oficial care guverneaza functionarea organizatiei.

Potrivit Tratatului, Articolul 4 prevede: "Partile vor avea consultari comune ori de câte ori vreuna dintre ele va considera ca este amenintata integritatea teritoriala, independenta politica sau securitatea vreuneia dintre Parti", conform www.nato.int.

Sistemul decizional al Aliantei Nord-Atlantice include activarea formatului de consultari, în baza Articolului 4, pe fondul aparitiei unei situatii de criza care ar putea afecta spatiul nord-atlantic.

Toate deciziile în cadrul NATO sunt luate prin consens, dupa discutii si consultari între statele membre. Acest tip de consultari, ce reprezinta parte a cadrului decizional central al Aliantei, confera statelor membre oportunitatea schimbului de opinii si informatii si de abordare a chestiunilor prioritare pentru obtinerea unui acord si adoptarea pasilor de urmat în planul concret al actiunii, potrivit www.nato.int.

Consultarile se pot desfasura pe totalitatea subiectelor de interes pentru Alianta, inclusiv pe marginea activitatilor curente ale organizatiei, fata de obiectivele sale principale si în ce priveste rolul sau fundamental - apararea colectiva a tuturor statelor sale membre.

Formatul consultarii întareste rolul dimensiunii politice a NATO, oferind statelor membre cadrul necesar exprimarii opiniilor si pozitiiilor oficiale. Totodata, ofera NATO un rol activ la nivelul diplomatiei preventive prin furnizarea mijloacelor de sprijinire a evitarii unui conflict.

Dupa invocarea prevederilor Articolului 4, statele se reunesc în cadrul Consiliului Nord-Atlantic, forul decizional principal al organizatiei.

Înca de la înfiintarea organizatiei, Articolul 4 a fost invocat de state membre pe fondul unor situatii care impuneau necesitatea desfasurarii consultarii.

În 10 februarie 2003, Turcia a invocat Articolul 4 pentru consultari la nivelul Consiliului Nord-Atlantic cerând asistenta în masuri de aparare din partea NATO pe fondul situatiei de conflict militar din statul vecin Irak. Alianta convine asupra unui pachet de masuri defensive de sprijinire a teritoriului si populatiei Turciei în perioada februarie - mai 2003, potrivit www.nato.int.

La 22 iunie 2012, Turcia a cerut Consiliului Nord-Atlantic declansarea prevederilor formatului de consultari stipulat de Articolul 4, ca urmare a doborârii unui avion militar turc de catre forte aeriene de aparare ale Siriei. În acelasi an, la 3 octombrie, Ankara cere activarea Articolului 4, dupa uciderea unor civili turci de catre proiectile trase din teritoriul sirian, pentru ca ulterior, ca o consecinta, sa ceara desfasurarea unui sistem de aparare antiracheta Patriot al NATO. Organizatia a dat curs cererii privind adoptarea unei astfel de masuri de aparare a teritoriului si populatiei Turciei.

Polonia a invocat, la 3 martie 2014, Articolul 4 al Tratatului de la Washington, ca urmare a intensificarii situatiei

de criza din statul vecin Ucraina.

La 26 iulie 2015, Turcia a cerut, pe fondul situatiei generate de producerea unui atac terorist pe teritoriul sau national, sa informeze statele membre ale NATO asupra masurilor pe care urma sa le adopte.

La 24 februarie 2022, cu prilejul reuniunii de urgenta a ambasadorilor statelor membre la Alianta Nord-Atlantica, convocati prin activarea Articolului 4 al Tratatului de la Washington, secretarul general al NATO Jens Stoltenberg a anuntat convocarea pentru 25 februarie 2022 a Consiliului Nord-Atlantic, care se va desfasura în format videoconferinta, pentru "a analiza calea de urmat", potrivit agentilor internationale de presa.